

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foia Int.” pt. economi 6 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă

Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscrisurile nu să dau înapoi. ==

SĂ NE PREGĂTIM

Adunarea „Asociațiunii” să apropie.

Un cuvânt către Români din ținutul Orăștiei.

Comitetul conducător al Despărțământului Orăștie al „Asociațiunii”, în o ședință a sa din săptămîna trecută, a luat hotărîrea, de a invita și oficios și a face cunoscut la conducerea centrală a „Asociațiunii”, că dorește ca adunarea generală din ăstăan a acestui înalt așezămînt cultural, să se țină la Orăștie. A hotărît și ziua pe care o află potrivită pentru această adunare: ziua de Duminică în 14 Septembrie n.

A fost o veche dorință a Românilor Orăștieni, ca să fie învitată „Asociațiunea” a-și ține adunarea sa mare la Orăștie, că de mult n'a ținut-o aici, doar de 30 de ani, și de atunci până acum multe s'au schimbat și în jurul Asociațiunii, dar și în Orăștie și jurul ei. Astăzi Orăștie este mai mult ca ori-cînd în stare a primi cu vrednicie adunarea unei înalte corporațiuni culturale, cum e Asociațiunea.

Răsunetul acestei dorințe a Românilor orăștieni s'a făcut dl Dr. Aurel Vlad, directorul Despărțământului de aici al „Asociațiunii”, cînd în adunarea trecută la Sibiu, a invitat Asociațiunea pentru ăstăan la Orăștie.

Multe și frumoase planuri ne țesurăm în taină în jurul acestei adunări. În întîia linie planul de a veni în ajutor Asociațiunii acolo unde ea are mai arzătoare nevoie de ajutor: în cele materiale, prin adunare de daruri mai frumoase decît ori-unde aiurea. Ne ziceam:

Să facem sărbări simple; dar daruri bogate să fim risipitori acolo unde e de lipsă, nu pe sclipiri trecătoare. Doar ne e încă viu în amintire strigătul năbușit din adunarea trecută a Asociațiunii, care ne făcea dureros cunoscut, că înaltul așezămînt să luptă cu lipse, și nu știe cum să le mai copere și unde să mai cruțe...

Ci — omul plănuește, Dzeu hotărăște. Anul nespūs de nepriincios prin ploile nesfirșite ce să ținură lanț de două luni de zile, — pare-nl-se ne-a depărtat mult de frumosul nostru vis.

Totuși — în zilele grele să vădesc inimile mari! Români din ți-

nutul Ofăștiei nu sunt cei din urmă printre frații lor nici în cele materiale, nici în cele ale dreptei înțelegeri a datorințelor lor față de chemările neamului, a culturii române, a tot ce e românesc!

De data asta ei sunt puși la probă mare, la un examen, care să arate ce și cît pot.

Și până cînd comitetul Despărțământului le va trimite apelul (chemarea) sa, — noi ne facem datoria a atrage luarea amînte a fiecărui Român din acest oraș și din tot ținutul lui, asupra datorinței sfinte ce avem, de a ne arăta la culmea chemării noastre, împlinindu-se din tot sufletul și din toate șerparele noastre, datorința față de „Asociațiune”, prin aceea că, să ne pregătim de pe acum, a lua parte în număr plin la adunare și a răspunde cu drag la toate chemările ce ni-se vor face în numele culturii române, pentru care năzuește această însoțire mare.

El unul cît noi toți!

— Stroescu pentru Brad. —

O știre din cele mai înălțătoare de suflet ne aduce „Telegraful Român” în numărul seu mai nou:

Dl Vasile Stroescu, marele spri-ginitor al culturii românești, — a dăruit gimnaziului din Brad 100.000 coroane, — pentru a-l ajuta în năzuința sa de a ajunge să-și aibă zidirea cea nouă ce îl e cu totul trebuincioasă, dacă e vorba să ne gîndim la întregirea lui cu clasele de sus, pentru care casa veche în care să adăpostește azi gimnaziul, e neîncăpătoare.

Cînd auzim de nou și de nou despre astfel de fapte mari săvîrșite de acest om trimis de Dzeu, — noi nici nu ne mai întoarcem spre el a-i aduce mulțumite și vorbe de laudă, căci prea sunt strimle cuvintele limbii sărace a unui po-

por sărac, pentru a cuprinde mărimea faptelor lui, — ci noi ne întoarcem numai spre Dzeu, mulțumindu-i cu ochii înlăcrămași și cu inimi îngenunchiate, că ni l'a trimis nouă pe acest sol al seu! Chiar nouă, celor mai lipsiți de astfel de soli ai lui Dzeu!

Că, uile, noi ne-am pus, acum cîțiva ani, și, mișcași de cuvintele calde și chemătoare și stăruitoare ale conducerii acelu gimnaziu, — am început a trimite daruri, care cît am putut și de unde am putut. Dar darurile noastre, făcute în măsura puterilor noastre, cădeau abia ca picuri în marea de lipsă ale prețiosului așezămînt cultural. Totuși, fiind prea adevărat că picur cu picur face marea, — și din picurii nostri s'au adunat peste 150.000, ba, cu ce s'a făgăduit și are să mai încurgă, fac aproape 200.000 cor. Și această sumă însă e prea mică pentru marile trebuințe ale gimnaziului, și, el avea să aștepte încă mult-mălit, până să-și poată vedea adunată suma deplină macar pentru a să putea apuca de zidirea de care are neapărată nevoie.

În acest cîas greu a venit iarăși mîna binefăcătoare alui Vasile Stoescu, și cu o singură mișcare, dote puțința de lipsă scumpului nostru așezămînt cultural, a să apuca de-ocamdată de zidirea palatului de care are lipsă, și apoi a se apuca de deschiderea pe rînd a claselor de sus, până să ajungă la întregirea mult dorită de noi toți.

El, Vasile Stroescu, făcu dintr'una singur, cît noi toți în ani de zile! Răsplătește-i Doamne facerile sale de bine, că numai tu singur i-le poți. Noi nici a-i mulțumi după cuviință, nu suntem vrednici.

O logodnă

cu înțelesuri mai mari ca o logodnă...

Mari ziare din Paris, cu bune legături la Petersburg, vesteau la sfîrșitul săptămîinii trecute următoarele:

„...Părechea Prințiară română, Moștenitorul de Tron Ferdinand și Prințesa Maria, vor pleca în curînd la Livadia, (reședința de vară a Țarului, cum e Sinaia pentru Curtea română), ca să cerceteze acolo familia Țarului.

„Moștenitorul de Tron va duce cu sine și pe fiul seu mai mare,

pe Prințul Carol, care, așa să ține să va logodi din acest privilegiu cu Marea Ducesă Olga Nicolaevna, fiica mai mare a Țarului”.

Cihar și zierele cele mai cumcumpătate în darea de știri ce slîrnesc vre-o mirare oarecare, — mărturisesc că n'au nici un cuvînt a să îndoii în adevăritatea acestei știri, — care pare mai mult ca prin orice adevărită prin faptul, că Rusia, chiar acum, așa din senin, a dat un semn de deosebită grație Românilor din Basarabiă, slobozindu-i a-și folosi de aci încolo în bisericile lor limba lor națională românească, în locul celei rusești, ce o aveau băgată cu sila de 36 de ani!

E vădit de unde vine această deosebită grație față de Români basarabieni: și prin asta Țarul vrea să arate înalta sa prețuire în viitor față de neamul românesc, a cărui mîndru tîner Prinț e pe cale a intra în familia Țarului și a duce la dreapta sa pe fiica lui cea mai mare, spre a o face ca mine doamnă și stăpînă peste frumoasa gură de raiu, România, cu cuibul ei dulce Sinaia și celelalte. Și cînd această fiică a volnicului Țar, va fi să calce ca viitoare Regină română peste pămîntul frumoasei Basarabii, să nu se mai afle Român care să poată zice: Iaca vine spre noi fiica celui mai crunt și crud Impărat, aducînd poate cu ea și ducînd și fraților nostri din Regatul liber, umbra tirăniei ce încungiuură tronul tatălui ei!., — ci chiar și Românul basarabian să-i poată așterne calea cu flori, zicînd: Iaca fiica trimisă dela Dzeu, ca să vie spre noi ca o primăvară care desghiață plaiurile și lasă să răsară pe urma ei flori nouă, florile libertății mult oftate! Pe unde ea trece, lanțurile să înmoaie, cad, mînilor să pot împreuna libere spre rugăciune către Dumnezeu, ca noroc să-i deie ei și Făfrumosului ce o duce, și din norocul lor să ne picure și nouă...

Iar poporul din însuși liberul Regat s'o primească și el cu însufleșire, să-i aștearnă drumul cu flori, să o salute ca pe o solie ce aduce în poala sa noroc și un săculeț de nădejdi fericitoare...

Întîiele semne, că nădejdiile ce să leagă de această logodnă apropiată, să vor și întrupa, — dalu-s'au!

Iaca pentru ce vorbind de asta, îi zicem: o logodnă care e mai

mull ca logodna alor două inimi tinere, cărora le apropie cărările, — e o logodnă ce apropie inimile alor două popoare și cărările lor de viitor!..

Unele-altele.

Planuri de căsătorie la Curtea Regală română.

Ziarul „Viitorul” din București, aduce știrea pe care o primește din cercuri bine știutoare a lucrurilor, — că între România și statele vecine din Balcani, să va statorni o apropiere și o prelinie rămăitoare și prin planurile de căsătorie ce sunt la Curtea Regală Română. Aceste planuri sunt:

Moștenitorul de tron al Greciei, George, va lua în căsătorie pe Principesa Elisaveta, fiica mai mare a Principelui de Coroană a României.

Principele Carol al României, va lua în căsătorie pe una din fiicele Țarului, dar să spună că nu pe cea mai mare, ci pe a doua, pe Marea Ducesa Tatiana; iar pe Olga, fiica mai mare a Țarului, o va lua în căsătorie Principele de Coroană al Sîrbiei, Alexandru, — ajungînd prin asta cumnat cu Prințul Carol al României.

Aceste înrudiri vor întări mult legăturile dintre statele din Răsărit: România, Sîrbia, Grecia.

— Ziarul rusesc „Rijeci” din Petersburg, vestește, că, precum a aflat din izvor chemat, e adevărată știrea ce s'a dat despre o apropiată mergere a Familiei Princiare Române la Livadia, cu Prințul Carol. În Palatul Țarului la Livadia s'au și făcut pregătirile de lipsă, aranjînd locuințe osebite pentru primirea plăcușilor oaspeți. (Iar fata Țarului, mai rînduînd cîte ceva prin ele, numai ce-o fi cîntînd: taie maică tăesei, că vin pe-țitorii mei..)

Pacea dela București.

A fost încheiată deplin. — Duminecă a fost iscălit contractul de pace în mijloc de slave de tunuri și de sunete de clopote! — Pacea e obligatoare. Marile puteri nu mai schimbă nimic în ea, deși Austroungaria o cere asta. — Mare bucurie în Sîrbia și Grecia. — Regele Carol fericit de Impăratul Germaniei și de Țarul Rusiei. Ministrul președinte Maiorescu încărcat cu medalia și onoruri!

Iată ce s'a mai întimplat în jurul încheierii păcii dela București și la ce sfîrșit a ajuns ea:

— Joi a fost cea din urmă ședință, în care s'au mai desbătut lucrurile în mare. Vineri s'au mai desbătut numai mici amănunte de hotare, și apoi ziua întregă, precum și Sîmbătă, s'a lucrat la statorirea Contractului de pace, care a rămas să fie iscălit în chip sărbătoresc Duminecă înainte de prinz.

— Bulgaria, strîmtoată și durîndu-o foarte mult ca să peardă și portul Cavalla, s'a zbatut încă cît a putut, ca cel puțin alîta să ajungă, să i să făgăduiască, că marile puteri vor lua și ele în cercetare acest contract și vor face în el schimbări în punctele în cari vor vedea că prea s'a făcut nedreptate Bulgariei îngenuchiate. Acele puncte ea spune că sunt: Mijlocul Macedoniei, care a căzut sub stăpînirea Sîrbiei, deși acolo cea mai mare parte a locuitorilor sunt Bulgari! Asta i s'ar cădea Bulgariei, — și apoi negreșit Cavalla, fără de care ea n'are nici un port de seamă la Marea Egeică.

— Austroungaria a lăsat vorbă de mîngăere Bulgariei, că ea e pentru negreșita revizie a Contractului de pace! Rusia s'a alăturat la părerea Austroungariei. Austroungaria dorește schimbarea împărșirii spre Sofia, mai lăsînd ceva Bulgariei, — ca să slăbească pe Sîrbia pe care nu o vede bucuros mare aci în coastele sale. Rusia ar dori revizia pentru a face să treacă portul Cavalla, totuși Bulgariei!

— Germania însă nu vrea nici una nici alta! Doar Regele Greciei are de nevastă pe o soră a Impăratului Vilhelm, și de aceea Grecia are tot spriginul Germaniei!

Iscălire Contractului între sunete de clopote și salve de tunuri.

Duminecă dimineața, în 10 August n., la orele 9 și 1 sfert, solii de pace s'au întrunit încă la cea din urmă ședință, pentru a li se ceti Contractul încheiat și a fi iscălit de ei de toți. Guvernul român pregătise lucrurile în chip foarte isteț, ca marele fapt al iscălirii păcii dela București, care statorește hotare nouă la 5 țări de-odată: României, Bulgariei, Sîrbiei, Greciei și Muntenegrului, — să se facă în mijloc de parade potrivite cu însemnătatea lucrului: Pe dealul Metropoliei așteptau 21 tunuri cari, la semnul dat, să tragă o salvă de pușcături cari să vestească întregului București, că Contractul de pace s'a iscălit! La biserica Metropoliei și la toate bisericile din oraș să se înceapă în clipa aceea tragerea clopotelor! Iar în porturile de pe Dunăre corăbiile să dea din fluerele lor strigătele de bucurie și signalul pentru tragerea clopotelor la biserici.

Așa a fost: Cînd înliul sol de pace a pus peana pe hîrlie să iscălească contractul cel istoric, prin telegrafie fără drol s'a vestit artileria să tragă salva de tunuri; prin telefon biserica Metropoliei fu vestită să înceapă de-odată tragerea clopotelor, și tot prin telegrafie fără drol fură vestite corăbiile de pe Dunăre, la Brăila, Galași, etc. să dea șuerele de bucurie. — Și așa într'o clipă au trăsărit Bu-

cureșii de bubuiturile tunurilor, de corul uriaș al cîntecului clopotelor, iar pe Dunăre vasele, împodobite cu steaguri tricolore, șuerau prelung și vesteau bucurie mare Țării: că pacea s'a încheiat și România a crescut în hotară și în putere și în vază! Iar muzicele militare au început a cîntrea străzile de frunte ale orașului, cîntînd cîntece naționale pline de veselie. De pe toate casele filfăiau voioase steagurile naționale mari, și toată lumea era, afară în străzi, fericită.

După ce contractul a fost iscălit, dl Maiorescu a ținut o frumoasă vorbire, mulțumind ministrilor celor 4 țări vecine pentru că au conlucrat cu înțelepciune la încheierea păcii pe care toate țările lor, ca și toată Europa, o doreau.

Ministrul grec Venizelos s'a ridicat atunci să mulțumească, în numele solilor de pace dlui Maiorescu pentru înțelepciunea și tactul cu care a condus desbaterile sfatului de pace. Cînd Venizelos a început a grăi, toți solii s'au ridicat în picioare în semn de simă față de ministrul României, căruia i-se aduceau mulțumirile, — și toți au grăbit a i strînge mîna, fericindu-l pe el, pe Regele lui și țara lui! Dl Maiorescu le-a mulțumit, mișcat, spunînd că vrednicia pentru tot lucrul acesta însemnal, e al tuturor, nu numai al dsale. Apoi a declarat de închis sfatul asupra pertractărilor de pace.

La biserica.

După asta toți solii de pace s'au dus la biserica Metropoliei, că acolo să spună cu toții lui Dzeu mulțumită că li-a ajutat a pune capăt războiului, care a fost cu cîștig pentru toate țările ce au luat parte la el, (și pentru Bulgaria, doar că cîștigul nu i-a fost așa de uriaș pe cît și-l poștea, dar de ieșit și ea iesa cu cîștig din războiu!); La slujba dzeiască a venit și M. Sa Regele Carol și Regina Elisaveta și Familia Regală. A slujit Metropolitul Primal, pomenind în auzul tuturor, sărbătorește, la sfînta slujbă, pe Regii României, Greciei, Bulgariei, Sîrbiei și Muntenegrului. După slujba Dzeiască toți solii uu făcut o vizită la Palatul Regal, scriindu-și numele pe coala de hîrlie pusă anume năntea lor, în sala de oaspeți, — coală ce să va păstra și ea ca pomenire preșioasă a acestei zile, în arhivele Curții din București.

Vestire Regilor.

Indată Regele Carol a trimis telegrame celor patru Regi, bulgar, sîrb, grecesc și muntenegrean, vestindu-l de încheierea păcii.

În telegrama către Regele bulgar, zice: „Pe lingă toate jertfele pe cari Bulgaria a fost nevoită a le suferi, totuși poporul bulgar te va binecuvînta că ai pus capăt acestui războiu îndelungat și cumplit. Vor urma zilele întrămării și adunării de puteri nouă și nădăjduște că între țările lor (Româ-

nia și Bulgaria) va reveni și să va întări starea de bună vecinătate, chiar de prietenie.”

Regele Bulgariei a mulțumit indată tot prin telegraf Regelui Carol pentru cuvintele ce-i adresează în aceste clipe grele prin cari trece țara lui, care închee o epocă (o măsură de vreme) tragică, dureroasă, în care după cele mai strălucite biruințe, au căzut asupra ei cele mai cumplite încercări! Și el nădăjduște, că legăturile între țările lor vor ajunge în viitor a fi apropiate, încă mai apropiate și mai calde ca în trecut!..

Celorlalți 3 regi telegrama Regelui Carol a fost la fel, vestindu-i de pace și fericindu-i de încheierea așa de norocoasă pentru ei a războiului. Toți i-au mulțumit, preamărînd pe Regele Carol, care prin pășirea sa la mijloc, a grăbit această încheiere fericită.

Regele Carol, felicitat de Domnitori.

Atît Țarul rusesc, cît și Impăratul Germaniei și Regele Italiei, chiar și bătrînul nostru Impărat, — au trimis telegrame foarte călduroase, fericind pe Regele Carol pentru sfîrșitul repede și frumos, cu care a știut încheia, cu ajutorul vrednicilor sei bărbași de stat, pacea aceasta atît de grea și gingașă!

— Iar înliul ministru român Maiorescu a fost felicitat de ministrul nostru de externe Berchtold prin ambasadorul dela București. Iar telegrafic l'au felicitat miniștrii Rusiei, Germaniei, Italiei și Fran-

ciei. — Impăratul Germaniei a trimis lui Maiorescu cea mai mare medalie ce o împarte el între bărbașii de stat, ca semn de înaltă prețuire.

— Regele Carol a dat delegaților sîrbi, greci și muntenegreni, mari medalii. Cei Bulgari s'au rugat ca Bulgarilor să li-se împartă aceste semne de prețuire, numai după ce legăturile de bună vecinătate, vor fi începute iară, între țările lor.

Demobilizarea.

Indată Regii celor 5 state au dat porunci pentru demobilizarea (trimiterea acasă) a trupelor adunate pentru războiu. Fiecare Rege își slăvește armata și și-o fericește și i mulțumește pentru bravurile sale. Dușos și mișcător e cuvîntul Regelui bulgar către armata sa. Le vorbește de zilele glorioase din luptele cu Turcii, cari ridicară suferințele bulgare până la ceruri, — apoi veni ciasul nenorocit al luptei cu — tovarășii de ieri, despre cari Regele Ferdinand spune că ei au vina acestui războiu, — și pe urmă „strîmtoarea din toate laturile, am fost siliți a subscrie pacea dela București, de vreme ce patria noastră n'a fost în stare a să lupta cu cinci vecini de-odată! — „Slăbiți și oboșiți, dar nu învinși, zice Regele, am fost siliți a ne împătura steagurile glorioase și a le pune pentru timpuri mai bune... Povestii copillor vostri

vitejiile voastre, ca să se facă și din ei viteji ca voi, cari, într-o zi, să poată duce în deplină acea muncă glorioasă pe care voi ați început-o!

Cu alte cuvinte Regele pune de pe acum în vedere noul războiu, doar' că nu știe când va fi sosită ziua lui!

— Celelalte state, cu România împreună, au dat și ele poruncă de trimitere acasă a armatelor, demobilizarea azi, Joi, în 14 Aug. În timp de 10—12 zile, toate oștile celor 4 state mobilizate, vor fi risipite pe la vetrele lor.

Numai Turcia, ca omul ce are ceva pe suflet, în loc să-și trimită oștile acasă, le tot îngrămădește încă și să întărească în Adrianopol și Kirkkilise!

Revizuire!

— Blamarea ne nou a Austro-ungariei.

Cu pacea dela București nu e mulțumită, știți cine? Mofluroasa noastră de Austro-ungarie. Îndreptătorul politicii ei din afară, contele Berchtold, a trimbițat în lume, că Austro-ungaria cere revizuirea contractului de pace dela București, — căci Austriei nu-i place că Sîrbia a crescut așa mare, și ea ar voi să schimbe încă ceva la hotarul spre Bulgaria, dînd Bulgariei mai mult din hotarele Macedoniei, decît a căpătat! (Astă nu de dragul Bulgariei, ci de ciudă pe Sîrbia!). Rusia încă spusese că vrea revizia, pentru a da cumva Bulgariei Cavalla, — dar mai ales pentru a mîngăia pe Bulgaria și a o face să primească deocamdată pacea. După ce pacea a fost iscălită, și Franța, soața Rusiei, n'a vrut să sprijinească planul de revizuire, — Rusia s'a lăsat de cererea reviziei ridicată de Austria, — și așa a rămas numai Austro-ungaria, supărată ca ciurdarul pe saț, că celelalte puteri, nici chiar soața ei Germania, nu o ajută în politica ei. Și iar a suferit politica Austro-ungurească o înfrîngere, pe care nu și-ar pofii'o nici o putere mai mică și mai puțin mîndră. Asta e a treia, a patra bătăie diplomatică ce îndură politica Austro-ungară în vremea războiului din Balcani.

Glasul pizmei.

Până războiul era în curgere, foile maghiare erau și ele foarte cumînți. Ori tăceau ori sprigineau și ele politica mare a Impărăției, care făcea frumosul României și îi dădea drept în tot ce face, — dacă poate face singură ce voește. Dar acum că să încheie pacea și nu mai e teamă de războiu, gazetele ma-și slobod veninul în toată golăta-tea lui asupra României și a norocului ei! Iacă aci citovă spicuiuri de prin foile „patrioților“ noștri:

Ziarul „Az Ujság“ din Pesta scrie la 7 August, printre altele: „Puteri (state mari) sunt în Europa mai multe, dar putere este numai una și aceea e România! De luni de zile puterile

poruncesc Balcanilor pace, și războiul numai ce curge! Acum poruncește România, și balcanicii să supun, ca celor zece porunci. Puterile au dat porunca împreună, dar au purtat îndată grijă de aceea, ca nimenea să nu pună preț pe porunca lor. — România e un stat micuț, nici pe departe nu e „putere mare“, ea nu are, drept aceea, să fluere cu concertul celorlalte state, ci să fluere ea pe concert! Și-a umplut bine buzunarele cu tot felul de bună-tăți, și apoi acum, încheind pacea, dă lecții celorlalți că ce lucru urît e lăcomia!... A învățat-o dela marile puteri, dar a făcut-o mai bine ca acelea. Fie pentru asta binecuvîntată România, că de nu era ea egoistă (lacomă) atît de fără suflet, încă și acum ar curge vale singele creștinesc al tovarășilor de ieri.

Iar „Pești Hirlap“ dela 7 August scrie:

„În București încheiară azi pacea. Pacea această o scriseră cu singele Bulgariei!... În București s'au repetat acele înfrîngeri, cari au premes pe cîmpurile Macedoniei... Grecia și Sîrbia își întinseră acum hotarele așa de tare înainte, încît în Balcani nu este mai mult loc pentru o Bulgarie-Mare!“

Iar în numărul dela 8 August scrie: „Iarăși o stațiune a păcii... Și despre războiul Balcanic să poate spune proverbul, că a trăit până peste puțință de mult. Dacă scoatem afară din so-coată pe România, care s'a osebit în rolul de jăfuitoare a cadavrelor de pe cîmpul de războiu, — apoi ceialalți războitori să asamă cu lei din poveste, cari atita s'au bătut și s'au mîncat unii pe alții, până le-au mai rămas numai coadele!“ Și într'alt loc, în același articol, vorbind despre aceea că România s'a cam dat pe partea Rusiei, care s'a cam supărat pe Bulgaria pentru cochetarea sa cu Austria, zice: „România și-a căpătat azi răsplată pentru slujba sa de căpău...“

„Budapești Hirlap“ spune: „Pacea dela București, pentru bună pază, trebuie să o numim pace balcanică (adecă mi-te proastă, făcută mai pe jos de Europa mare, cultă...) și nu putem crede că cu așanumita pace dela București, am trecut peste toate primejdiile de alte încurcături nouă... Căci așa ceva încă n'a pătîit biruitor de cînd e lumea! O așa împărțire nu s'a mai făcut între oameni ce au întreprins ceva împreună, decît doar între vîntură-țară săpătorii după aur în California (în Africa sălbatecă), unde să întimplă adesea, că pe lucrătorul sleit de obosit în săparea după aur, în clipa cînd a scos afară un bulgăr mare de aur, îl aștern la pămînt cei doi soți-ai sei mai odîchniți, și îi zmulg rodul ostenelei sale!“

Și într'alt loc vorbind de glorioasele lupte ale Bulgarilor contra Turcilor și apoi și contra Sîrbilor și Grecilor până la un timp, zice: Europa stete uimită în fața minunii acesteia — pe care însă de-odată o nimici cu totul o mișcare strategică (de tact de luptă) greșită și atacul mulțimei lăcome și răpitoare a Valahilor!“

Înțelegeți, mă rog, Valachii astia le stau patrioților în gît, fiindcă, sîrînd și ei, așa „răpitori“, asupra „eroilor“ bulgari, își luară ce li se cădea, — dar ce patrioții Maghiari nu li-ar fi pofii't nici odată.

Glasul matelor peștrițe și nepuținoase!

Corăbiile române oprindu-se la Balcic.

Pân'acum corăbiile și vapoarele române ce fac calea dela Constanța la Constantinopol, mergeau peste Marea Neagră de-adreptul spre înșă, ori, dacă aveau lipsă, pentru a descărca ceva pe sama Bulgariei ori a-și lua cărbuni, să opreau la Varna sau la Burgas, porturile bulgare cele mai mari din Marea-Neagră.

Acum guvernul român a dat poruncă corăbiilor românești călătore spre Constantinopol, că, în loc de Varna, să facă înția lor stație la Balcic, în noul port român, dîndu-i prin asta lui viață, făcînd în el învîrtire mai mare, dezvoltîndu-l.

Prin această măsură a guvernului românesc, nu peste mult Balcic-ul va ajunge port înfloritor, viu, întrecînd chiar, în curînd, portul bulgar Varna.

Iar Mangalia, care pân'acum nu a putut fi prefăcută în port mare, fiindcă era prea aproape de hotarul bulgar, — privește azi în fața unui mare și strălucit viitor. Din Mangalia România face cel mai mare port de războiu al său, „baza flotei“, cum i-se zice, adecă portul care e razimul flotei de războiu a Tării. Și Balcicul și Constanța vor fi adăposturi ale corăbiilor de războiu, dar baza va fi Mangalia, care stă între celelalte două.

La războiu sau la nuntă?

Lucruri ce trebuie ținute minte!

Cum s'a făcut mobilizarea în România? Cum o povestesc gazetarii streini ce alergaseră în Tară ca să o vadă cu ochii lor și să poată spune adevărul asupra ei!

Astăzi toată lumea conglăsuște în a spune, că România s'a ridicat în timp de 6—7 săptămîni în ochii lumii, cît nu să putea ridica între împregiurări obicinuite nici în 60—70 de ani! Ce a ajutat-o așa mult la aceasta? Mai mult ca orice: mobilizare neașteptat de repede și deplină a armatei sale! A mers ca o furtună. Și cînd a fost mobilizată, România și-a scos odată sabia din teacă și a învîrtit-o în aer pe dinaintea ochilor Europei, sclîpîndio puternic și până departe, — bîgînd în respect pe toți cîți o priveau!

Dar a și fost aceasta mobilizare așa ca nealtele! Iacă, de pildă cum descrie trimisul marelui ziar italian „Corriera dela Sera“, cele ce el le-a văzut în Tară în zilele mobilizării, pe cari a venit anume să le vadă:

„Dacă nu s'ar fi publicat la timp porunca de mobilizare, fără îndoială că în România ar fi avut loc cele mai grele tulburări! E destul să stai cîteva ore pe pămîntul românesc ca să te încred_ntezi, ori cît de neîncred_ător ai fi, că opinia publică (glasul obștei, cererea mulțimei!) să ridicase la un așa grad de ațîtare, de neastîmpăr, de ardere de dorul războiului, încît, nici-o putere conducătoare nu ar mai fi avut tîria de lipsă ca s'o stăpînească! Poporul român, vită latină, a rămas, la părere, atitea luni liniștit alături de nebunia războinică

care răscolise întregul Balcan: dar focul să ațîtase și aici, și să întindea fără să fie sufocat de nimeni; și clud alarma a fost dată, un foc mareț, a cuprins întreaga țară!

— Să povestesc mii și mii de întimplări din feluritele forme pe care le-a luat însuflețirea poporului în cele dintii zile ale mobilizării. Și astăzi, după zece zile, am putut să iau parte la arătări mișcătoare pe tot drumul dela frontieră pînă la București, în o cale a mea. La Sinaia, reședința de vară a familiei regale, unde petrece întreaga lume elegantă, multe doamne din casele înalte aruncau cu flori în tinerii rezerviști cari să duceau să se înroleze în regimentele lor. Într'o stațiune am întîlnit un tren lung plin cu soldați ce plecau spre cîmpul de războiu. Locomotiva trenului era înfășurată în verdeață și toate vagoanele împodobite cu flori: fiecare soldat își avea chipiul încins cu colorile naționale și cu coroane de trandafiri și de garoafe! Abia s'a oprit trenul în strigătele și baterile din pîlmi ale populației adunate, și toți soldații s'au dat jos și, la sunetul muzicii lor, au încins jocuri naționale urmate de cîntări patriotice. Timp de aproape un ceas, locul din fața stațiunii a fost prefăcut într'o sală de sîrbătoare: soldați și fete s'au amestecat în joc ca într'un plin carnaval! Apoi, soldații și-au luat iarăși locurile în vagoane și trenul porni în salutară însuflețire, urmărît multă vreme de mulțimea care aclama! Cîte-o femeie plîngea, dar să silia să zîmbească, ca și cum ar fi plîns lacrimi de bucurie!

Toate prorocirile din alte țări asupra timpului cît o să dureze mobilizarea română, au fost stricate tocmai din pricina avîntului patriotic care a însuflețit toate treptele cetățenilor. Ministeriul de război s'a găsit într'o foarte mare încurcatură, pentrucă pe lîngă clasele chemate sub arme, au mai venit cel puțin 50 la sută din rezerviștii nechemati! Acești săteni, veniți din sate depărtate unde avuseră loc cele mai înflăcărare demonstrații pentrucă să duceau la războiu, cînd au aflat că nu erau chemați, n'au mai vrut să audă de întors acasă și a trebuit să-i înroleze ca să se înlătore adevărate lupte pentru a-și căpăta loc sub steag! În înția zi a mobilizării, cinci regimente își aveau deplin numărul.

— De-aceea și asentările de cai și de cară, au dat încheeri neașteptate: mulți proprietari au trimis un număr de cai mai mare ca cel înscris în registre: toți boierii și-au dat automobilele gratis!

Atita însuflețire pentru un război care poate că nu va avea loc, poate să nu fie înțeles aiurea, dar e foarte de înțeles pentru cine cunoaște Peninsula balcanică!

— În numărul viitor arătăm glasul altei foi mari italiene.

Își susțin școlile din puterile proprii.

Noua lege școlară, votată în anul acesta 1913 a regulat de nou plățile învățătorilor dela școlile populare, urcându-le în măsură însemnată, și punând prin asta de nou la probă duhul de jertfă al poporului nostru pentru școale.

Conzistoriile bisericilor noastre românești, gr. orientală ca și gr. catolică, au recercat parochiile să-și cerceteze puterile, să vadă ce pot și ce nu pot, și, care numai pot, să își susțină școlile și mai departe din mijloacele proprii (fără ajutor dela stat), căci acolo statul nu are altă amestec în trebile școlii, ca acolo unde dă și el o parte din cheltueli. Unde statul dă ajutor mai simțit, să amestecă și la alegerea de învățător. Acelea înse, cari văd că nu pot și nu pot face rost de plată învățătorului pe cât cere legea cea nouă, — plată ce începe cu 1200 cor. și ajunge într'un tirziu, până la 3200 cor. pe an, — acele comune să arate ce pot ele da pentru școală iar pentru rest să ceară întregire din vistieria țării, dela stat.

A fost aceasta iarăși o grea încercare pentru poporul nostru, pentru bisericile noastre susținătoare de școale. Și din câte școli am mai avut până acum susținute de poporul nostru din puterile lui, — acum cel puțin jumătate au fost înfrînte și plecate acolo unde politica guvernelor din Pesta a dorit: să fie silite a cere ajutor dela stat, ca prin asta statul să-și iee parte tot mai mare de amestec în trebile școlii, să ne supună tot mai tare învățătorii, lipsindu-i de neafirmarea ce li-o dădea știința, că pe ei biserica lor singură, poporul frate, îi plătește, spre el singur au să-și aibă îndreptate privilegiile. De aci încolo și mai multe școli de-ale noastre vor avea — doi stăpîni, și mai mulți din învățătorii nostri vor sta între foc și între apă...

Am arătat în numerii trecuți numele citorva comune vrednice, cari s'au avîntat la hotărîrea a-și susține și mai departe școlile lor din puterile lor, — și în curînd vom fi în stare a arăta numele tuturor, — căci până prin 15 August toate trebuie să iee hotărîri în treaba asta și să dea de știre Conzistoriilor lor că ce au hotărît, și să va ști cîte ne mai rămîn neatîrnătoare.

Și până a afla numele tuturor acelor comune vrednice, — amintim azi, că, pe cît am aflat:

Vidra-de-sus, comună neaoșă românească, locuită de Moși bravi și curaji, a hotărît cu toate glasurile membrilor din comitetul parochial și din sinod, că își susține școala din mijloace proprii și nu cere ajutorul dela stat. Are doi învățători. Amindurora le va da altă cît cere

legea. Vecinic călătorul popor din Vidra, cel-ce umblă „cu tocure de rășină prin țară după fărină”, s'a arătat și de data asta la culmea gândirii și simțirii românești! Laudă lui!

Orăștia, care susține școală cu 4 învățători, avînd însemnate ajutoare dela „Ardeleana”, dela „Universitatea Săsească” și dela oraș, — a hotărît asemenea a-și susține școala sa capitală din mijloace proprii. Suntem voioși că putem vesti acest fapt.

Despre celelalte comune ce fac același lucru de laudă, rugăm să ni-se dea știre, ca să arătăm lumii românești.

Despărțămîntul Hunedoara

al „Asociațiunii”, își îndeplinește într'adevăr cu zel și vrednicie chemarea sa. În 27 Iulie și-a ținut adunarea generală anuală în comuna Lelese, păstorită de dl preot G. Henția, care în cei zece ani decînd e acolo, a zidit biserică și școală și mai ales a întărit mult iubirea de neam și lege în poporul de aci.

Adunarea Despărțămîntului s'a ținut îndată după slujba Dzeiască în biserică. Dl Vas. C. Osvaldă, directorul Despărțămîntului, a deschis adunarea vorbind poporului în felul dsale neîntrecut popular, spre cea mai mare plăcere a celor ce îl ascultau. A dat apoi cuvînt prelegătorilor: dl Virgil Comșa a vorbit despre literatura românească și rostul ei în dezvoltarea poporului nostru; dl Dr. I. Popovici a vorbit despre testament, dînd cunoștințe de drept oamenilor, în una din cele mai gingașe treburi a fiecăruia: în a moștenirii; iar dl Valeriu Beșan a vorbit cu rost și folositor despre cambii, luminînd oamenii asupra firii gingașe de drept a cambiei, (vecsălului), cu care mulți oameni ai noștri, prea să poartă cu ușurință, ca cu ceva obligație simplă. Au fost astfel împreunate în chip cuminte desfătarea cu învățătura, prin prelegerile ținute poporului.

Mare a fost însă bucuria și mîngăerea poporului, cînd a văzut că domni aceștia dela oraș, venind la ei, nu le arată dragostea numai prin cuvinte, ci și prin fapte: Banca „Agricola”, această bancă în a cărei conducere nu să uită de datorințele ideale ale unei bănci față de poporul în mijlocul căreia trăiește (precum am arătat și în numărul din urmă al „Spicuirilor Economice”), a trimis comunei Lelese un dar de 100 cărți, care să formeze temelul unei biblioteci românești, puse sub scutul bisericii, ca bibliotecă parochială. Va ajunge această bibliotecă a fi finlină fermecală a comunei, la care vor alerga toți doritorii de a să adăpa cu apa vie a științei de carte și să vor lumina prin cărțile din ea.

S'au împărțit apoi și vre-o 60 broșuri (cărțile) dăruite de despărțămînt.

Toate au lăsat cea mai plăcută amintire în inimile poporului frate, și l'au încălzit pentru cultura națională și pentru ținerea cărturării cei buni ai neamului!

Așa e bine. Așa să lucrează în mijlocul poporului.

Care țară cît a crescut prin acest războiu?

— Cum stă „ecuilibrul” lor? —

E vrednic a fi cunoscută măsura în care țările balcanice au crescut prin ruperea Turciei și apoi prin împărțirea uriașei prăzi de războiu între ele. Pentru că asta lasă să înțelegem și vorba mult repetată cu *ecuilibrul*, adică cu cumpănă puterilor dintre ele! Iaca cum stă lucrul acesta:

Înainte de războiu:

România avea o întindere 131.000 kilometri pătrați și 7 milioane locuitori.

Bulgaria avea: 96.500 kilometri pătrați și 4 milioane 300.000 locuitori.

Sirbia avea: 49.000 kilometri pătrați și vre-o 2 milioane 800.000 locuitori (abia cît noi Românii din Ardeal și Ungaria).

Grecia avea: 64.000 kilometri pătrați și 2 mil. 700.000 locuitori (cam cît Sirbia).

Muntenegro avea: 9000 kilometri pătrați cu vre-o 300.000 locuitori (cît un comitat mai bun dela noi).

Așadar între țările din Balcani, nici una nu apropia macar pe România, iar ca locuitori, abia cîte două din ele puse lingă olaltă, făceau cît România.

De aceea a venit România și a zis: Eu nu mă pot învoi ca oarecare din voi, mai ales prea lacoma și obrăznicia mea vecină Bulgaria, să-mi crească de-odată mai mare și ca mine, căci cum suntem azi, apoi în cumpănă (ecuilibrul) dintre noi, eu trag mai greu, și nu-mi pot dori ca mine să mă trezesc că vecina mea trage mai greu decît mine, avînd ca poimîne să mă facă să ajung și mai „ușoară” față de ea, prin un atac asupra mea! De aceea la împărțirea între voi a prăzii cele neobcnuite de mari ce ați rupt dela Turcia, voiu păși și eu între voi, ca să se facă împărțirea așa, încît cumpănă de azi, să nu să tulbure prea tare nici în viitor. Eu am fost mai mare aci în vecini cu voi, eu trebuie să rămîn și în viitor mai mare, și de aceea, imi iau și eu parte din hotarele voastre cele ce cad acum sub nouă împărțire. Iar fiindcă de însăși Turcia sunt prea departe și nu pot lua din al hotarele partide de ea, voiu lua din al teu, vecină, Bulgaria, și tu te duci mai în jos prin hotarele foste turcești.

De aceea a stat România ca un fel de judecător între vecinele

sale la împărțirea prăzilor lor. Și iaca cum s'a făcut împărțirea și care la ce au ajuns:

După războiu:

Bulgaria a mai căpătat 36.000 kilometri pătrați, adică pe a treia cît era ea de mare, dar fiindcă a perdut față de România 7500 kilometri pătrați, a rămas cu o creștere de 29.000 kilometri pătrați, ajungînd la mărime de 125.000 kilometri pătrați, cu 5 milioane și jumătate locuitori (față de 96.500 kilometri pătrați și 4 milioane 300.000 de mii locuitori cît avea mai înainte).

Sirbia a crescut cu 43.000 kilometri pătrați și cu 1.400.000 locuitori, ajungînd a fi de 91.000 kilometri pătrați, cu 4 mil. 200.000 locuitori (față cu cele 49.000 kilometri și 2 mil. 800.000 locuitori. Adică a crescut la aproape două!).

Grecia a crescut cu 56.000 kilometri pătrați și cu aproape două milioane locuitori, ajungînd a fi de 120.000 kilometri pătrați, cu 4 mil. 700.000 locuitori, — aproape cît Bulgaria. Grecia adică a crescut mai mult ca toate!

Muntenegro a crescut cu 8000 kilometri pătrați și cu vre-o 300.000 locuitori, ajungînd a fi de 17.000 kilometri cu 600.000 locuitori — cam de două ori cît era.

România a crescut cu 7500 kilometri pătrați și cu 320—350.000 locuitori, ajungînd a fi de 139.000 kilometri pătrați și 7 milioane 300 de mii locuitori.

Așa apoi România a rămas tot ea cea mai mare și mai puternică între vecinele sale. Dar de nu să mestecă în războiu, și îndeosebi dacă Bulgaria nu făcea prostia a începe acest al doilea războiu, România nu mai creștea cu nimic, iar Bulgaria, după plănuirile ei, creștea și la 150.000 kilometri pătrați și trecea mult peste 7 milioane locuitori! Și atunci cumpănă greuțăji, trăgea mai mult spre ea, decît spre România! Așa însă Dzeu voi să ajute Românilor.

Frați înțelepți.

Am arătat încă în alți numerii ai acestor foi, că unii frați americani au început a să deda la înțeleapta faptă de a abona ei foi de aici pentru cutari frați ai lor rămași acasă, sau pentru părinți sau pentru sosele, — pentru familiile lor de aici Vestim acum cu drag acest lucru despre următorii:

Ioan Toașcă, de fel din Micăsasa, aflător acum în Indiana-Harbor, Ind., a trimis 6 cor. ca să trimitem cumnatului seu *Ioan Ghenea* din Micăsasa foile acestea un an de zile. Iar

Ioan Stoia din com. Lodroman, aflător azi în Indiana-Harbor (America), a trimis 6 cor. ca să trimitem foile fratelui seu *George Stoia* din Lodroman, un an de zile.

Dar e această abonare de foi un lucru mult mai însemnat decît să pare el așa la înțelegere. Iaca de ce: În scrisoarea cu care ni-se trimite plata foilor, ni-se scrie:

„Ne pare rău însă la amîndoi cari abonăm foile pentru alții, că noi în-

șine, nu avem nici unul fericirea de a ști ceti.

Ci abonăm foile pentru cei iubiți ai noștri, să se lumineze macar ei, căci, cum ați scris și DVoastre în Nr. 26 al prețuitei foi „Libertatea”, nicăirea nu să vede omul așa umilit și năcăjit că nu știe ceti, ca aicea în America! Chiar noi suntem aceia. Ne doare inima văzând cum alții, prin cetit își îmbogățesc așa frumos cunoștințele, iar noi cei lipsiți de carte, stăm bită și prindem numai ce fac bine să ne cetească alții! De aceea dorim acest bine macar celor de acasă: ca ei să nu-și uite cetitul!...

Sunt așa de duioase aceste șire și noi n'avem destule cuvinte de laudă pentru cinstiții noștri frații, cari așa vorbe frumoase ne trimit.

Din aceleași simțăminte pornind dl *Chirion Nan* (din Micăsasa), trăitor în Indiana Harbor, în America; când a abonat foile noastre pentru sora sa Ileana Nan, a dăruit prin noi, 10 cor., și Fondului ziaristilor, celor ce scriu gazetele luminătoare. În urmă

Ioan Muntean din E. Youngstown (America) a abonat foile noastre pentru Nicolae Toma din Verd (comit. Sibiiului).

Aducem cuvinte de laudă acestor frați înțelepți.

NOUTĂȚI

Revenim la vadul vechiu. De luni de zile, dar mai de 6-7 săptămâni încoace, luarea aminte a noastră a fost cu totul cuprinsă de întâmplările mari de pe cîmpii de războiu din jurul Bulgariei. De îndată ce România a vestit că își pune și ea armatele pe picior de războiu și trece Dunărea în mai multe puncte intrînd în Bulgaria, și îi calcă hotarele dobrogene intrînd în Cuadrilaterul ce de mult (dela 1878) trebuia să fie a ei, încă până la Ruscuc și Varna, — inima și gîndul nostru erau și ele cu totul pe urma taberelor române, urmărind mișcările armatei românești, însuflețindu-se de bărbăția și repeziciunea pașilor ei și bătînd cu îngrijire pentru încercările cari eram siguri că are să le dee cu armatele bulgare, cele dovedite față cu Turcii așa viteze și tari!...

În grija noastră, — care știam că e a întregului neam românesc, și de aiurea și dela noi!, — am întocmit în acest timp și „Libertatea” potrivit zilelor rare prin care treceau, umplîndu-o mai ales cu știrile venite de pe cîmpurile de lupte și de mișcări militare, și am scos în acest scop 5 săptămîni și numărul nostru de Lunia, cu știrile din patria noastră mai îngustă, din viața noastră locală și altele, — au fost restrinse la cit mai puține, căci toată lumea dorea să știe cit mai pe larg ce să petrece pe cîmpiile pe cari să mișcă ori să ciocnesc și să fulgeră armatele ridicate unele asupra altora! Am făcut dar foaia cum am crezut că va fi mai bine, după zilele însemnate prin cari treceam.

Acum că, cu ajutorul lui Dzeu, putem vesti, că pacea s'a așezat iarăși și asupra acelor hotare greu tulburate și încercate, — recădem și noi cu felul de redactare al foil în vadul vechiu, cel obicinuit, îmbrățișînd iarăși toate știrile din țară și din afară, în măsură potrivită, dînd loc veștilor din viața

noastră românească, culegînd știri din lumea mare, făcînd iarăși foaia așa felurită și despre toate grăitoare, cum era ea înainte de tulburările grele ale războiului din Balcani.

Rugăm pe corespondenții noștri, cari au trimis în timpul din urmă știri ce au fost poate trecute cu vederea, scăpate, — să ierte acele scăpări dela rîndul ce li-se cădea, și să înceapă a ne scrie acum de nou, cu zel și cu drag, avînd noi a le primi și a pune în foaie, tot aceea ce aflăm vrednic și potrivit a fi pus.

Cu o cale rugăm pe toți, să fină samă de faptul, că la redacția noastră sosesc așa de multe scrisori de peste tot locul, încît adesea nu pot fi cetite toate și îndată. Acei cari ne scriu lung-lung, cite 2-3 fețe de hîrtie, își ajung mai rău scopul lor: astfel de scrisori sunt lăsate necetite până ce avem răgaz de ele. Cel-ce vrea ca scrisoarea lui să fie și cetită și folosită îndată, să ne scrie scurt, cit mai scurt! Să ne spună simplu faptul ce vrea să ne adică la cunoștință și apoi, de-l aflăm potrivit, îl îmbrăcăm noi încă în tilcui, îndreptări, îndrumări. Vorbăria multă aduce scrisoarea în primejdia de a nu fi nici cetită!

Cei cari ne scriu scurt și limpede, își ajung scopul îndată: scrisul lor intră în foaie la loc potrivit.

P. S. Sa Episcopul Dr. Vas. Hossu al diecesei gr-cat. române de Gherla, suferind de mai multe săptămîni, a fost silit a-și căuta de sănătate în un sanatoriu din Pesta. La sfîrșitul săptămîinii trecute **Pr. S. Sa** a scris părintelui vicar **Tit Bud**, zicînd:

„Azi, mulțămîntă Domnului, am părăsit înțiași dată patul. Mi-a fost rău. Acum nădăjduesc că am pornit spre bine”.

Întoarcă-l Dzeu incurînd sănătos între ai sei!

Colera.

Știri foarte îngrijitoare vin din toate părțile, dinspre Balcani. Tîcătoasa boală lipicioasă, colera, care s'a ivit pe urma războiului prea îndelungat și sălbatec ce se dele între popoarele din josul Dunării — s'a lipit și de armatele române și a fost adusă și în România!, precum a trecut în un punct și în Ungaria! În România groaznică boală bîntue deja în măsuri îngrijitoare, în Ungaria pîn' acum avem un singur caz de moarte, în **Titel**, orașel în comitatul **Baci-Bodrog**, locuit mai ales de **Sîrbi**. Un lucrător de vapor, s'a îmbolnăvit aci și a murit în 11 August, pe corabia „Nera” pe care slujea.

În România însă, colera a luat întinderi îngrijitoare: Chiar știrile oficiloase spun, că până în 8 August (sfîrșitul săptămîinii trecute) s'au întîmplat în România opt sute de îmbolnăviri de coleră, între care 130 s'au sfîrșit cu moartea! Cele mai multe din aceste îmbolnăviri, au avut loc în șirurile armatei, care s'a molipsit pe cîmpiile bulgare, — ștut fiind că în Bulgaria, **Sirbia** și **Macedonia** colera bîntue în măsură mare, — iar în Țara însăși s'a ivit pîn'acum în trei locuri: în comuna **Stefănești** (l.

București), în **Giurgiu** și în **București**.

Deregătoriile Țării au luat cele mai întinse măsuri pentru a opri lăfșirea uritei boale și a o stinge.

Că să vestește acum de-odată îmbolnăvirea alor opt sute și 130 morți, nu e a să înțelege că doar acestea s'au întîmplat în o zi două, — că ele s'au întîmplat în timp îndelungat, de citeva săptămîni. — dar deregătoriile române au tănuțit lucrul, ca să nu sparie populațiunea și pe numărtoasele familii cari au membri duși la oaste. De aci încolo să va da de știre zilnic de sporște ori scade primejdia boală.

Hotarul închis. România și-a închis deja hotarele spre Ungaria și călătorii ce vor să mai meargă în România, trebuie să stea citeva zile în **Predeal** și la **Orșova**, sub cercetare medicală, și numai după ce îi află deplin sănătoși, îi sloboade în Țară. Iar la **Turnu-Roșu** s'a oprit de tot trecerea în săptămîna asta, până cătră capătul ei, până să trimită comisie de doctori cari să facă cercetarea de lipsă călătorilor.

Asta dovedește că România a luat iute și de grab măsuri pentru a nu lăsa să mai fie cumva adusă și din afară holeră în Țară în părțile cari până azi sunt curate, — dar ciudat de tot e, că din partea Ungariei nu s'au luat încă până azi, **Mercuri**, măsuri la fel, față de călătorii din România! În România e holeră și călătorii din Țară pot trece încă, neopriți, la noi, — căci ai noștri doctori de hotar sunt toți în „concediu”, la plimbare. Ai noștri deregători sunt iuși numai cînd e vorbă să-și șicaneze și supere cetățenii, nu și cînd să-i apere de ceva primejdii.

Dezertori sîrbi în Ungaria. Decînd cu alita războiu aci în vecini de noi, în Balcani, în partea de **Miazăzi** a Ungariei, au trecut așa de mulți dezertori din **Sirbia**, încît e plin acel ținut cu ei. Unii sunt **Sîrbi**, alții din foștile hotare turcești, și sunt tot felul de mestecături de oameni, — cari își cerșesc pânea de toate zilele dela locuitorii acelei părți de țară. Intră ca muncitori, ca servitori, ca ce vrei, numai să capete macar hrana zilnică. Satele sîrbești din sudul Ungariei sunt pline de astfel de dezertori, dar și de aci încolo, până pe la **Dobrișin**!

Acum că să face pace, — guvernele țarilor războite vor da iertare tuturor celor cu greșeli față de datorințele militare, „amnestie”, cum să zice acestei iertări.

De bucuria biruințelor să iartă și păcătoșilor. Dar acele guverne sunt silitte a da iertarea aceasta și pentru cuvîntul, că au lipsă de oameni întregi în țară, pentru lucrul cîmpului, — căci zeci de mii de brațe muncitoare, zac azi în pămînt pe urma războiului și alte zeci de mii prin spitale și multe mii sunt șchlop și cu mâna ruptă și nevrednici de lucru. Dezertorii vor fi iertați, numai să vie napoi.

Călduri ucigașe în America. Sfîrșitul lui **Iulie**, luna lui **Cuptor**, și începutul lui **August**, au fost pentru **Americani** cu adevărat revărsătoare de călduri ce păreau că curg din guri de cuptoare ce ard! Locuitorii Statelor Unite Americane au suferit grozav de aceste călduri dogoritoare, mai ales în părțile de răsărit a acelor state. Că ce călduri erau și mai sunt acelea, ne putem face închipuire dacă spunem, că de pildă numai în 31 Iulie, într'o singură zi, au murit în orașul **Chicago** 20 de oameni, în **Cleveland** 12, în **New-York** 42, de „insolație”, de boala de soare, care atacă creierul. Iar cîți prin alte orașe, nici nu să știe.

LA URLAUB,

pe mașina de zburat...

Armata noastră Austroungară are școală de zbor în **Fischamendl** (Austria). Acolo învață a zbura cu mașinile și cu baloanele și ofițeri și subofițeri și soldați simpli, și din Austria și din Ungaria.

Printre cei chemați din Ungaria la școala de zburat, e și corporalul **Ioan Varga**, dela regimentul 69. De 2 ani învață și a ajuns a zbura așa de bine, că zilele trecute i-s'a dat diploma de „pilot” (zburător învățat deplin). Ca să capete aceeași diplomă, era pentru el un examen aceea, ca să zboare din **Fischamendl** pîn' la **Raab** (**Győr**) în Ungaria și napoi. Simbăta trecută căprarul **Varga** s'a apucat de acest zbor-examen, și l'a făcut bine: A venit, plutind ca la 1000 metri înălțime, peste **Laita-Bruck**, a ajuns de-asupra **Pojonului** și apoi la **Győr**. Cînd a trecut pe de-asupra acestor orașe, a aruncat din mașină mici stegulețe colorate asupra lor, — cari să fie dovadă că el a trecut pe acolo. Apoi întorcîndu-se în cerc mare, s'a înapoiat spre locul de unde a plecat și la orele 7 d. a. s'a dat jos în pace pe cîmpul de zbor al școlii sale. Atunci i-s'a dat diploma de „pilot”, — pe care pîn'acum în armata noastră o aveau numai mai mulți ofițeri. Iar după acest „examen” căprarul **Varga** capătă concediu (Urlaub, slobozenie) de 4 săptămîni și i-se dă voe să vină acasă, în **Sára** (comit. **Zemlem**) pe mașina sa de zburat!

Ofițer, ce-și perde urma cu banii incredințați lui. Ziarele din **Viena** aduc o știre foarte neplăcută despre fapta nesocotită a unui ofițer. În 4 August **Oberleitnantul** **Frimmel Oskar** dela regimentul 58., împărțit pentru slujbă la Comanda de Corp a corpului 2 din **Viena**, a primit însărcinarea să ducă la postă 960 coroane. Pe cînd mergea pe treptele ministeriului de războiu în jos, îl întilnește un strajameșter din o cancelarie vecină, ce și el avea de dus bani la postă. Ca să cruțe timpul, feldvebelul roagă pe ofițer, pe care îl cunoștea bine, să facă bine să-i ducă și banii lui la postă, 9000 coroane. Ofițerul a luat banii,

a plecat și — mai mult nu s'a întors înapoi. S'a aflat că după-amiază a fost încă pe la curții, și-a plătit datoria la gazdă pentru casă și apoi a plecat cu automobilul. Încotro? Nu să știe. Nici de urma lui nu s'a mai dat.

EXPOZIȚII în jurul adunării „Asociațiunii” la Orăștie.

Din privilegiul adunării generale a Asociațiunii la Orăștie, meseriașii români din loc și jur, au luat nobila hotărâre, a arangea o expoziție industrială, pentru care s'au înștiințat și să pregătesc peste 40—50 de măestri din Orăștie și jur cu felurile obiecte, din toate branșele ce avem în Orăștie. Acei cari nu s'au înștiințat încă și ar dori a expune, să se anunțe la comitetul reuniunii meseriașilor până la 23 August n. pentru a li se putea păstra locul potrivit! — Dela măestri din orașe mai depărtate, nu să primesc, nefiind localul în care să va ținea expoziția, încăpător pentru o expoziție mai mare.

— Iar *Atelierul de tesătorie* al Reuniunii Femeilor române din comit. Hunedoarei, să pregătească cu numeroase și frumoase obiecte, avind a arangea o expoziție din cele mai reușite ale acestui Atelier. În legătură cu lucrările proprii ale Atelierului, Reuniunea aranjează și o expoziție de lucruri de mâni femeiești adunate dela țărâncel din ținutul Orăștiei, care să oglindească industria de casă a femeii române din acest ținut.

Avem toată nădejdea, că va fi o expoziție interesantă și vrednică.

— Incolo în jurul adunării vor avea loc sărbări potrivite: o producție populară de jocuri; prezentarea Călușerilor din comunele din jur; — sara Concert dat de „Reuniunea română de cântări”, — și altele.

Vom da încă amănunte.

Firma românească Dușoiu & Leucă, mare întreprinzătoare de zidiri, care zidește marele hotel românesc din Sibiu ridică de Conzistorul gr. or. pe promenada „Breiter”, — a căpălat dela Conzistor și lucrările de prefacere a seminarului vechiu și zidirea aripei noi, — cu 252.000 coroane.

Planurile noului gimnaziu din Brad fiind gata și întărite și de guvern, — să vor da în întreprindere! Așadar suntem aproape de a vedea noul gimnaziu din Brad, înălțându-se măreț! Deu Dzeu să-l vedem și întregit la 8 clase în curind.

Spre știre.

Scotind noi 5 săptămâni numărul de Lunia, ca număr de războiu, s'au aflat câțiva (vre-o 50—60 inși) cari, fără a avea foile noastre regulate, s'au abonat la „numărul de războiu”. Până a ieșit acel număr, li-s'a trimis. Acum li-se face cunoscut, că pentru 1 cor. ce mai au la noi, li-se trimit foile noastre regulate timp de 2 luni de zile!

Abonaților, noștri regulați, cari au trimis și pentru numărul de războiu, li-s'a scris 1 cor. bun la abonamentul lor pe anul de față ori pe cel viitor (dacă cel de față le e deplin plătit).

Convocare.

On. membri ai Despărțământului Deva al „Asociațiunii”, precum și toți spriginitorii culturii poporului nostru, sunt poștiji să ia parte

la adunarea cercuală, care să va ținea la 7 Septembrie n. 1913, la oarele 11 din zi, în școala gr. or. română din Tîmpa, pe lângă ordinea de zi oficioasă. Să va ținea poporului și o disertațiune din drepțurile celățenești, prin dl Dr. Iustin Pop.

Din ședința comitetului cercual, ținută în Deva, la 7 Iulie n. 1913. Dr. Ioan Dobre, director. Dr. Eug. Tatar, secretar.

Dela 1 August v.

până la capătul anului, — așadar 5 luni de zile, trimitem „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Spicuirile Economice”, pentru numai 2 cor. tuturor celor ce doresc a intra încă acum ca abonați noi!

Fapte nobile.

— Din Vingard, ni se scrie: Economul Dumitru Moldovan și soția sa Nița, au dăruit pentru zidirea bisericii noastre gr. or. române din Vingard, 400 cor. pentru ce i-se aduce mulțumită în numele comitetului parochial. — Noi scoatem la iveală la acest loc fapta frumoasă a fratelui econom Moldovan, în care nobilă inimă să sălășluște, cînd să simte îndemnat a da dinșul 400 cor. pentru scopul, la care ar fi îndatorat după repartiția din comună, poate la 50—60 ori mult la 100 cor. Ne bucurăm cînd vedem că duhul de jertfă să arată la tot mai mulți frați și în popor și între cărturari, căci numai un popor care știe săși jertfească pentru scopurile sale obștești, culturale și bisericesti, are nădejdea unui viitor bun!

Vrednicul frate american.

În orașul M. Kees Rocks, Pa., din America, dl Sabin Indrieșiu, Român din Brad, însușit de dorul de a vedea cit mai curînd gimnaziul din Brad în casă nouă, în un palat vrednic de el, și apoi întregit la 8. clase, — s'a pus cu tot sufletul pe lângă Românii trăitori în acel oraș și i-a rugat să dea cu toții mână de ajutor la sporirea fondului pentru înălțarea gimnaziului acestuia. Ca să-i atragă, dl Indrieșiu a început a le ținea un fel de conferințe, povestiri interesante cu învățături și indemnuri bune, despre limbă și port, despre foloasele muncii străduitoare, despre răul proceselor (pîrilor), și altele. Un tovarăș în această muncă nobilă, dl Petru Crucin, foarte bun cîntăreț, întrefesea cite-o cîntare frumoasă printre cele povestiri un alt soț bun, Petru David, a povestit interesant cele văzute în călătoriile sale prin California și San Francisco, unde a stat vre-o zece ani și multe a pășit; Lazar Oprean și Lazar Oprea au vorbit despre alte lucruri interesante, — și așa sala dela ospătăria dlor Lazar Oprean și L. Oprea, în care să țineau întrunirile și povestirile, începuse să umplea tot mai mult de ascultători, din cari să formă o mică însoțire, zise „Fondul American pentru Brad”, care

a adunat pîn'acum cor. 12750, la ședințele literare de care vorbim. Bani s'au și trimis la direcțiunea gimnaziului din Brad și vor urma a să trimile.

E foarte de laudă faptul de cere dăm prin această știre! Dă Doamne pe multe locuri așa, și în America și pe la noi, — doar vedem odată ajutat acest prețios așezămint cultural.

Intregire. Atragen luarea aminte a celor interesați asupra edictului de licitație a crișmelor din comuna Munda (comit. Făgărașului). Azi e publicat și prețul de strigare a crișmei din casa Nr. 249.

Cărți școlare aprobate.

Abecedarul și Cărțile de cetire pentru școala populară, anii II.—IV., de Dr. I. Sifroia, D. Lăpădat și I. Crișan, edițiile mai nouă sunt aprobate de P. Ven. Consistor archid. sub Nr. 8396/913, iar cea pentru anii V. și VI. sub Nr. 234/912.

Din partea în. Ministru: Abecedarul, ediția III-a sub Nr. 89,898/912. Cărțile de cetire: pentru anul II. ediția IV. sub Nrul 179,312/912, anul III., edițiile II. și III. sub Nrul 116,523/912, anul IV. ediția II. sub Nr. 148,080/912, anii V.—VI. ediția I. sub Nr. 45,574/912. 1067 1-3

O domnișoară inteligentă, din Orăștie, află momentan aplicare în „Librăria Națională” S. Bornemisa. Reflektantele să se prezinte în persoană în localul Librăriei.

POSTA REDACȚIEI

Ioan Faur, Jounstown (America). Scrii că ai trimis 15 cor. dar nu spui prin cine, pe postă ori prin vre-o bancă, sau cum? Așa nu putem controla de ai sosit banii la noi ori nu. Scrie-ne de nou.

Vasile Tîpea în W. Homestead (America). Ne scrii: „Alăturat vă trimit pentru abonament și pe mai departe pe Anul 1913. N. T. secretar”. Din asta nu putem ști: cit ai trimis? Prin cine ai trimis și pentru pine? Pentru dta ori pentru societatea „Vulturul” la care poate ești societar? Rugăm de nou: Scrieți limpede ce voiți. Mai scrie-ne și dta odată.

Dlul Petru Misinger în Reșinari. De aici foile vă merg regulat. Ar fi bine să ne dați și strada și numărul casei, pentru a fi adresa mai sigură. Vi-am trimis de nou numărul reclamat.

Zaharie Hor., din Șeitin. Am primit dela Dta în 16 Iulie 3 cor. să-ți trimitem foile. Ne scrii pe dosul cuponului epistolă și toate-s bune, numai ce ni-i mai de lipsă: uumele nu-ți l'ai scris așa ca să-l putem ceti. Zaharie Hor. — și mai incolo nu știm ce e. Așa foile nu-ți să trimit până nu ne scrii de nou după ele. Scrisorile acestea ne aduc apoi, firește, ocări. Și noi trebuie să tăcem. Iar de ne scriai numele limpede, nici dta nu aveai a te năcăji că nu-ți vin foile.

Moșie de esarendat.

Cu 1-a Octombrie a. c. să dă în arîndă pe mai mulți ani moșia stătătoare din 159 jug arător 5 jug. 1393 □ finat, 12 jug. 182 □ pășune, 4 jug. 259 □ grădină. Curte spațioasă cu supraedificațiile trebuincioase.

Informații să pot lua la subscrisa proprietăreasă.

Moșia să află în comuna Szentgyörgyválya ctul Hunyad p. u. Pusztá Kalán.

văd. I. Buda Sándor proprietăreasă. (1068) 1—3

Edict de licitațiune.

Primăria comunei Munda publică casele de crijmă ale comunei Munda de sub Nr. casei 4 și 249 cu toate apartamentele lor, să vor da în arîndă începînd din 1 Ian. 1914 până la 31 Dec. 1916 în licitațiunea ce să va ținea în 11 Septembrie n. c., la 2 ore p. m. în cancelaria comunală din Munda. Prețul de strigare pentru crijmă de sub Nr. 4 e de 1600 cor., pentru cea de sub Nr. 249 e 1200 cor., — după care sume e a să depune vadiu de 10%. Oferte scripturistice încă să primesc. Condițiunile de licitare să pot vedea în orele de oficiu la Cancelaria comunală din Munda.

Munda, (comitatul Făgăraș) în 4 August 1913.

(1057) 1—2 Primăria comunală.

Publicațiuni.

I.

În cancelaria subscrișului află aplicare un practicant notarial cu începere din 1 Septembrie a. c. Reflektanții să se însinue cit mai curînd.

Lancrăm, (posta Szászsebes) 6 August 1913.

Aurel Barbu
notar.

II.

Comuna Lancrăm dă în arîndă pe calea licitațiunei publice ce să va ținea în 28 August 1913 după ameazi la 2 ore, moara comunală de făină, pe 6 ani. Prețul strigării 2940 cor. Vadiu 10%.

Cauțiă în bani gata 2000 coroane.

Condițiunile mai de aproape să pot vedea în cancelaria comunală.

Lancrăm, (posta Szászsebes) 6 August 1913. (1068) 1—2

Primăria comunală.

III.

Comuna Lancrăm esarendează dreptul de vinat pe 6 ani. Licitația să ține în 28 August 1913 la 10 ore înainte de ameazi.

Prețul strigării 100 cor. vadiu 10%.

Lancrăm, 6 August 1913. Primăria comunală.

Publicațiune.

Comuna Orlat dă în întreprindere edificarea școalei comunale, prin licitațiune publică mîntendă ce se va ținea în 31 August 1913, la 11 ore a. m., pe lângă prețul de strigare de 46.000 cor.

Înainte de începerea licitațiunei se primesc și oferte în scris.

Vadiul e de 5% dela prețul de strigare.

Planul, preliminarul, condițiile de licitare și formularul de contract, se pot vedea în fiecare zi în oarele oficiale la primăria com.

Comuna își rezervă dreptul de a alege dintre oferenti de întreprinzător pe cel care-l va afla mai potrivit. (1070) 1-2

Primăria comunală.

Mașină de împlătit.

La subscrișul să află de vânzare o mașină de împlătit, minată cu motor de benzină. Motorul e de 6 H. P. — Mașina e în stare foarte bună. Are garanță. Alege în 2 clase. Prețul 3600 cor.

Iosif Filimonescu
m. lăcătuș în Orăștie, strada Căstăului.

(1063) 2-2

Un practicant

din familie bună, absolvent de 2-3 clase gimnaziale, reale sau civile, și care posedă limba germană sau maghiară, se primește în prăvălia de manufactură, băcănie și ferărie a firmei

Nicolae Răchitan
Sâscior, (Szászcsor, Szében-megye).

(1060) 2-3

Căsătorie.

Tiner solid, cu purtări bune, în vîrstă de 25 ani, măestru de profesiune brutar (pitar), s'ar căsători cu o doamnă de măestru care să aibă și ceva zestre, cît să-i fie de ajutor la începerea meseriei.

Scrisorile să vină la administrația foii, — care le trimite la locul lor. (1064) 2-3

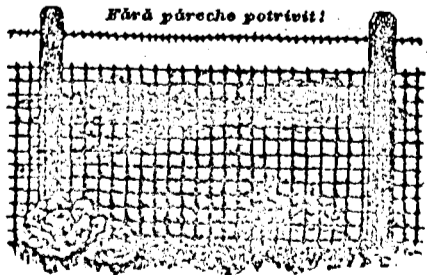
Cost de casă

foarte bun, cu gust și ieftin, să capătă la ospătăria *Wilhelm Müller* din Orăștie, Drumul țării (vechii ospătărie a lui Vlad).

(1066) 2-3

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!
Fără păreche potrivită!

(994) Ușor de montat! 15-20

Numărato scrișorilor de mulțumită adreșeze că

Teșetura de drot „HUNGARIA“
o neîntrecută, distinsă!

Să face din drot răsucit. Prețul pe metrul pătrat 32 flori și mai mult. Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker,
fabrică de suli de drot și de garduri de drot în

Budaposta, VIII., 01161-nt 48/85
Serviciu repede, favorabil și punctuos.
— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Societ. acționară „Hebe“.

P. T.

Direcțiunea societății acționare „Hebe“ dela băile de apă minerală alcalino-muriatice din Singeorzul Românesc, aduce la cunoștință on. public, că luind în stăpînire aceste băi cu un renume atît de bun, în vederea unui sprigin și mai mare din partea on. public românesc, a reorganizat această stațiune balneară după confortul modern necesar, reducînd totodată simțitor atît prețul scaldelor, cît și al cvartirelor.

Deasemenea s'a îngrijit ca să angajaze un hotelier priceput care stă la dispoziția onoraților oaspeți cu o bucătărie bună și ieftină.

Prețul scaldelor calde: cl. I. 1.20 cor.; cl. II. 1. cor.; scaldă rece 40 fleri.

Odăi de închiriat în urma mai multor clădiri nouă cari s'au făcut, sunt din abondanță și prețul lor variază între 2-6 coroane.

Efectele miraculoase ale acestei ape vindecătoare sunt în genere cunoscute, așa că ne dispensează de orice alt reclam.

Rugăm deci on. public românesc să binevoiască a ne da tot spriginul.

Direcțiunea societății acționare „Hebe“.

(1058) 2-2

Un tinăr

din familie bună, absolvent de 3 sau 4 clase gimnaziale, reale sau civile, află loc ca

practicant

la firma:

Ioan Comșa & Fiu

(1062) 2-3 Saliște (Szelistye).

Moșie de arîndat

în mărime de 330 jugăre să află în comuna Ciuguzel-Fugad, comitatul Albei-Inferioare, potrivită cu deosebire pentru prăsierea oilor. Informațiuni mai deaproape dă proprietarul:

Nagy Pál

(1059) 2-3 primpretor în Nagyenyed.

Să caută

la subsemnata societate un com-mis pentru despărțămîntul băcămiei, tot aici să primește imediat un învățacel din casă bună care care să fie absolvit de cel puțin 3 clase gimnaziale sau reale

„CONSUM“

societate comercială pe acții
(1069) 1-3 Blaj (Balázsfalva)

Candidat!

Caut un candidat cu praxă bună. Intrarea îndată.

Dr. Ioan Pop adv.

Alba-Iulia (Gyulafehérvár).

BANCA INDUSTRIALĂ UNGARO-BOEMĂ

Budapesta V., Sas-u. 27.

AVIZ.

Tot omul să-și încerce norocul!!

Deja în 25 August a. c.

va fi tragerea proximă a lozurilor convertite dela

Banca Hipotecară Ungară

cu un câștig principal de: **Coroane 500.000**—

și o mulțime de câștiguri mai mici în suma totală de cca **1/2 MILION** coroane.

Dorind a face ori-cum posibil a-și cumpăra cel puțin unul dintre lozurile acestea atît de bune le vindem de prezent pe lingă

35 rate lunare à cor. 6 40.

Noroc fără nici un risc!

Noroc fără nici un risc!

Nici o altă sortă de lozuri nu oferă astfel de șanse ca acestea.

Cine ne trimite rata primă de cor. 6 50, aceluia imediat i-se trimite din partea noastră Lista de rate legală, în care este indicată Seria, Numărul și Litera lozului vîndut, pe a-cărei bază va putea participa atît la tragerea proximă, cît și la toate celelalte, intrucît se va purta cu achitarea ratelor viitoare punctual.

Cine ne trimite primele 2 rate de-odată, aceluia îi cvităm

a 3% rata gratis

Toate comenzile sunt a se adresa către secția de lozuri al institutului

Banca Industrială Ungaro-Boemă.

(1054) 2-2

Budapesta V., Sas-u. 27.

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA“ — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare“ societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**, directorul-executiv al „Albina“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca Generală de Asigurare“ face totfelul de asigurări în deosebi: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (Institut de credit), precum și la agenții și bărbajii de încredere al Societății. — Prospekte (îndrumări și lămuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Persoanele cunoscute ca acoliatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății:

„Banca Generală de Asigurare“ dă lămuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare“, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agaturile ei principale din Brașov (Al. „Albina“) și Arad (József-Shereseg-ut 1/a) în Orăștie la „ARDELEANA“ (dl Simion Dămăcan, funcționar).

Telefon Nr. 188

Telefon Nr. 188

22-111107

La războiu 500.000 de Români
au ieșit în calea morții, — iar la noi
cu 500.000 cor.

Îți lasă norocul cu trocul în cale la tragerea cea mai apropiată ce va fi în 25 August a. e.,

dacă îl aștepti și îl deschizi ușa ca să între, cumpărând cel puțin un loz dela Banca Hipotecară Ungară, care îl vindem de prezent pe:
36 de rate lunare de câte 6 cor. 30 fl.

Două lozuri împerechiate, adică unul dela Banca Hipotecară Ungară și unul dela Prima Casă de Păstrare Pestană din Patrie, împreună cu: 9 trageri anuale le vindem de prezent pe:

40 de rate lunare de câte 10 cor.

CİȘTIGURILE PRINCIPALE SUNT:

Cor. 1.000.000—, 500.000—, 400.000—, 300.000, 2 de 200.000—, 2 de 100.000—, 2 de 75.000—, 50.000—, 10.000—, etc. etc.

Nici un risc! Tot lozul câștigă!

Tragerile să țin în fața unei comisii supravegiate, din partea statului și sunt publice. Ele au loc la: 5 și 25 Feb. 25 Apr. 5 și 25 Iun. 25 Aug. 5 și 25 Oct. și 27 Dec. a fiecărui an. Cu ocaziunea tragerii din Decembrie să sortează câștigul cel mai mare de pe lume de:

cor. 1.000.000.

Lozurile acestea nu-și perd valoarea ca lozurile loteriei de stat, ci joacă în continuu până la finea tuturor tragerilor, astfel că un loz, în caz de noroc, să poate trage și de mai multe ori. Cel puțin odată însă trebuie să se tragă cu câștig fiecare loz!

După primirea ratelor prime imediat estradăm cumpărătorilor Lista legală de rate, care conține Seria, Numărul și Litera lozurilor cumpărate, iar după solvirea tuturor ratelor, i-se vor estrada lozurile originale. Observăm la acest loc, deja după achitarea ratei prime dreptul de joc și de câștig este deplin al cumpărătorului. Pentru asigurarea ratelor armatoare, trimitem cumpărătorilor cecuri postale, crușind astfel portul.

Vă recomandăm cu toată căldura a cumpăra cel puțin unul sau două din lozurile acestea, căci după terminarea războiului la tot cazu li-se va urca prețul repede și nu vom mai fi în stare a le putea vinde sub condițiuni așa de favorabile ca în prezent.

Nu lăsați norocul să vă treacă pe sub nas, profitați de ocaziune și întindeți mâna după el, căci nu puteți ști din ce tufă sare lepurele!

Lozurile acestea sunt garantate și din partea visteriei statului, ele să primesc ca cauțiune oriunde, să pot lombarda (zalogi), etc., cu un cuvânt sunt cele mai bune lozuri de pe suprafața pământului, concentrate în ele toate câștigurile necesare și dorite!

Adastind cu plăcere comenziile onorațiilor cetitori, semnăm
 (1050) 3-3 **Cu deosebită stlmă.**

Utrendő Banka Űo. Spol. Budapest, Váci-körut 31.

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5 1/2 %

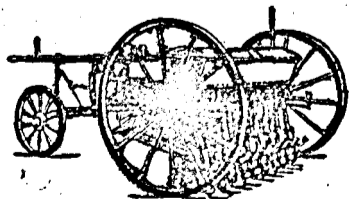
după mărimea sumei și termenul de abdicere. Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 5-20

DIRECȚIUNEA

Frații GÖMÖRI, Magazin dela fabrică pentru mașini economice Budapesta, IX., Boráros-tér Nr. 2.

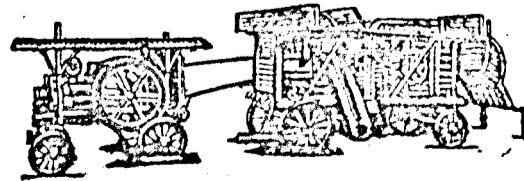
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier K. & R. Jezek în Blansko.

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corăspunde întru toate timpului de față.

Mașinile de imblătīt cu motor, instalările de mori și mașinile de imblătīt, pe cari le-au liferat firma FRAȚII GÖMÖRI sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mal departe recomandăm următoarele mașini speciale: tăvăluguri pentru zdrobirea petrișului cu suluri de platră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mal mare; cum și a se mina cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă. Instalări complete pentru igrării, mașini pentru producerea cimentului și spargerea petriș. Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îl cercetăm noi acasă personal pe speșele noastre, prin ceea-ce cumpărătorii crușă provizlunea agentului, ajung deci mal leștin în posesiunea mașinel și sunt siguri de cel mal bun serviciu.

Garniturile de imblătīt cu motor: distinec cu număroase premii prime, liferăm pe lingă deplină garanție și condiții avantajoșe de plată. Pentru instruarea la purtarea mașinilor de imblătīt trimitem gratis un monteur la fața locului.

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS
Strada Beritului Nr. 8.

Intreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cīt și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelliminare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, platoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmel, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

10-28
(1023)

Dela stația Piski cale de 4 kilometri, în comuna Cărpiniș (Gyertyámos),

să află o

boltă de vânzare,

dimpună cu casa și grădină. Boltă e în ființă de 43 ani în mâna proprietarului de acum. Stă din local de crîșmă, boltă, 2 odăi de locuit, cugnă, șură, 2 grajduri și alte edificii laterale. Grădină cu 1400 vițe de vie!

Informații mai de-aproape dă proprietarul Kohn Mor din Orăștie (Szászváros).

(1051) 3-3

„Compagnie General Transatlantique“

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare repezi,

Havre—Newyork și Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelarii:

Budapesta, VII. Baros-tér. 15.

Telefon: József 14-97.

(1033) 7-26

Carol König

pictor de odăi, de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 15-26

Boltă și crîșmă de vindut.

În ulița de frunte a comunei Cieara, e de arindat sau de vindut o crîșmă, împreună cu prăvălie, trafică, sare și timbre. Localul stă din prăvălie, crîșmă mare, trei odăi și cugnă, șopru, grajd, ghețar. Băgindu-mă în altă întreprindere, acestea le dau în arindă ori le vind, cu preț favorabil.

Armin Mendel

(1034) 6-6 din Cloara (Alsófeh. m)

Motor de benzin de 2 1/2 H. P.

să află de vânzare la subserisul. Folosit abia un an de zile. Stau bun pentru el. Prețul 700 cor.

Nagy Ferencz

lăcătuș în O. aștie (Szászváros)
 (1052) 3-3 Str. Dealului 3.